

V SA 3168/03, Potwierdzenie pobytu w areszcie Urzędu Bezpieczeństwa w kontekście działalności politycznej związanej z walką o suwerenność i niepodległość oraz uprawnienia kombatanckie. - Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie

Opublikowano: www.nsa.gov.pl, LEX nr 734483

Wyrok

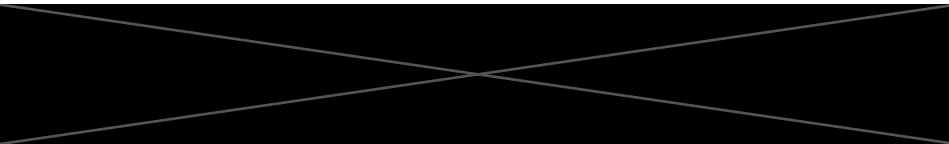
Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie

z dnia 22 stycznia 2004 r.

V SA 3168/03

UZASADNIENIE

Skład orzekający

Sentencja

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 22 stycznia 2004 r. sprawy ze skargi J. W. na decyzję Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu z dnia (...) czerwca 2003 r. Nr (...) w przedmiocie potwierdzenia przebywania bez wyroku w Urzędzie Bezpieczeństwa - skargę oddala -

Uzasadnienie faktyczne

Skarżący J. W. pismem z dnia (...).01.2002 r. wystąpił do Instytutu Pamięci Narodowej o potwierdzenie przebywania w areszcie Urzędu Bezpieczeństwa w J. L. od dnia (...).02.1954 r. przez okres 3 dni. Zdaniem skarżącego został aresztowany z powodu jego sprzeciwu co do sposobu nauczania lekcji historii, co do oceny, iż walka z Narodem Żydowskim służyła niepodległości Polski oraz stawał w obronie pamięci Holokaustu. Następnie w toku dalszego postępowania uzupełnił swoje wyjaśnienia stwierdzeniem, że w szkole podstawowej w G. należał do tajnej organizacji niepodległościowej. W ramach tej organizacji zrywał napisy antysemickie, rozprowadzał ulotki i wzywał do bojkotu uroczystości stalinowskie oraz niszczył trybuny, z których miano przemawiać. W przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego, skarżący stwierdził, że na przełomie lat 1943/1944 został aresztowany i uwięziony w więzieniu

hitlerowskim w J. L. Powodem aresztowania był czynny udział rodziców J. W. w ratowaniu życia Żydów. Decyzją z dnia (...).04.2003 r. Nr (...) Prezes Instytutu Pamięci Narodowej odmówił potwierdzenia przebywania J. W. bez wyroku w Urzędzie Bezpieczeństwa w J. L. od (...).02.1954 r. przez okres 3 dni za działalność polityczną związaną z walką o suwerenność i niepodległość.

W związku z wnioskiem skarżącego o ponowne rozpatrzenie sprawy, Prezes Instytutu Pamięci Narodowej utrzymał w mocy powyższą decyzję. W uzasadnieniu stwierdził, że powody dla których, jak podaje skarżący, został aresztowany, nie stanowiły działalności politycznej związanej z walką o suwerenność i niepodległość. J. W. w swojej korespondencji dołączonej do akt sprawy wyraził bardzo pochlebne opinie o Narodzie Żydowskim, jednocześnie upatrując przyczyny aresztowania w 1954 r. w jego oporze przeciwko stawianiu go w złym świetle podczas lekcji historii w szkole podstawowej. Zdaniem organu orzekającego, opisana postawa skarżącego wobec sposobu nauczania w szkole podstawowej nie mogła zostać uznana za działalność polityczną związaną z walką o suwerenność i niepodległość. Wskazane działania nie były ukierunkowane na odzyskanie niepodległości, było to natomiast formą protestu przeciwko propagandzie w stosunku do Narodu Żydowskiego.

Prezes IPN nie uznał za wiarygodne informacji i zeznań skarżącego dotyczących jego działalności w podziemnej niepodległościowej organizacji młodzieżowej. O faktach tych skarżący nie wspominał o swoich licznych pismach, a dopiero we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Nie potrafił też skonkretyzować okoliczności związanych z tą organizacją, a ewentualni świadkowie obecnie nie żyją. Ponieważ skarżący jako przyczynę aresztowania konsekwentnie podawał jego sprzeciw przeciwko wypaczaniu historii, a nie wiązał tego faktu z przynależnością do organizacji nielegalnej, Prezes IPN uznał, że właśnie jego stosunek do nauczania lekcji religii był przyczyną aresztowania.

Na podstawie oświadczeń i zeznań J. W., Prezes IPN uznał, że przebywał od 1954 r. w areszcie UB w J. L., lecz fakt pobytu nie wiązał się z działalnością polityczną lub religijną związaną z walką o suwerenność i niepodległość Polski.

Powyższą decyzję zaskarżył J. W., wnosząc o jej uchylenie. W skardze podniósł, że w szkole podstawowej był człowiekiem podziemnej organizacji młodzieżowej działającej w celu "przywrócenia historycznej prawdy oraz osłabienia totalitaryzmu stalinowskiego". Dalej w skardze skarżący twierdzi, że cyt. "Moja działalność polegała z pobudek politycznych, domagając się przywrócenia narodowej pamięci bohaterów ofiar Holocaustu". Działalność jego polegała również na zrywaniu napisów antysemitycznych, rozprowadzaniu ulotek antystalinowskich, wzywaniu do bojkotu obchodów i uroczystości stalinowskich, niszczenie trybun, z których miano przemawiać. Przygotowywano również ulotki dla rolników nawołujące do nie oddawania kontyngentów. Ta działalność spowodowała jego aresztowanie przez funkcjonariuszy UB i osadzenie w J. L. Nie ujawnił wcześniej nazwisk aktywnych członków tej organizacji, ponieważ obecnie nie żyją, więc uznał to za zbędne. Poza tym wobec bolesnych przeżyć w dzieciństwie, nie mógł przypomnieć sobie szczegółowo działalności organizacji z uwagi na długi okres czasu. Skarżący kwestionuje ocenę Prezesa

IPN, że jego działalność nie miała charakteru politycznego związanego z walką o wolność i suwerenność. W odpowiedzi na skargę, organ orzekający wniosł o jego oddalenie. Podniósł argumenty zbieżne z treścią zaskarżonej decyzji.

Uzasadnienie prawne

Naczelny Sąd Administracyjny zważył, że argumenty skargi nie są zasadne. Jak wynika z licznych pism skarżącego, dołączonych do akt niniejszej sprawy, stara się on o uprawnienie kombatanckie określone w art. 4 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego. Zgodnie z treścią tego przepisu - przepisy ustawy stosuje się do osób, które podlegały represjom wojennym i okresu powojennego. Represjami w rozumieniu ustawy są okresy przebywania w więzieniach lub innych miejscach odosobnienia na terytorium Polski na mocy skazania w latach 1944-1956 bez wyroku - za działalność polityczną bądź religijną, związaną z walką o suwerenność i niepodległość. Zgodnie z treścią art. 8 ust. 2 pkt 2 cyt. ustawy - Prezes Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu potwierdza okoliczność, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 4 w przypadkach osadzenia bez wyroku w więzieniu lub innym miejscu odosobnienia na terytorium Polski.

W tym właśnie trybie Prezes IPN w sprawie niniejszej jest właściwy do potwierdzenia okoliczności o których mowa wyżej.

W zaskarżonej decyzji Prezes IPN uznał, że wprawdzie skarżący był aresztowany w 1954 r., lecz jego osadzenie nie miało związku z walką o suwerenność i niepodległość. Podnieść bowiem należy, że treść art. 4 ust. 1 pkt 4 wymaga nie tylko spełnienia przesłanki dotyczącej działalności politycznej, lecz działalność ta musi być skierowana w kierunku uzyskania niepodległości i suwerenności.

Jak wynika z definicji słowa niepodległość, jest to "niezależność jednego państwa od innych państw w sprawach wewnętrznych, tj. wykonywanie przez nie zwierzchnictwa terytorialnego i prawa do normowania stosunków wewnętrznych. W sprawach zewnętrznych przejawia się to zdolnością do samodzielnego, niezależnego od jakiegokolwiek podmiotu występowania w stosunkach międzynarodowych" (Nowa Encyklopedia Powszechna PWN, 1996 r.). Suwerenność jest to w ujęciu skrótowym - niepodzielne zwierzchnictwo nad terytorium państwa.

Należy przyznać rację stanowisku Prezesa IPN, że deklarowana przez skarżącego działalność polegająca na obronie pamięci Holocaustu i prawdziwości nauczanej historii w tym zakresie, była niewątpliwie działalnością polityczną, lecz nie była związana z walką o niepodległość i suwerenność wg przytoczonych wyżej definicji. Działalność ta nie prowadziła do uzyskania przez Polskę niepodległości i suwerenności a stanowiła raczej rozliczenia z przeszłością.

Natomiast co do argumentu dotyczącego uczestnictwa w organizacji niepodległościowej, to stwierdzić należy, że słusznie Prezes IPN zauważył, że ta okoliczność nie została dostatecznie potwierdzona. Skarżący

nie wyszedł w swoich pismach i zeznaniach poza ogólnikowe informacje nie pozwalające na skonkretyzowanie żadnych faktów odnoszących się do istnienia takiej organizacji niepodległościowej, do której należał. Brak jest nazwy szkoły, do której uczęszczał oraz nazwy miejscowości, w której się mieściła, liczby i nazwisk członków oraz informacji, czy również inni członkowie zostali zatrzymani. Sytuację utrudnia fakt, że Instytut nie posiada żadnych dowodów na okoliczność, że w G., gdzie mieszkał skarżący, działała jakaś nielegalna organizacja prowadząca działalność niepodległościową.

Powyższe sytuacje czyni zasadnym pogląd organu orzekającego, że związek aresztowania skarżącego z działalnością niepodległościową nie został dostatecznie udowodniony.

Natomiast co do pobytu skarżącego w więzieniu hitlerowskim w J. L. na przełomie 1943/1944 r., to w tym zakresie do orzekania właściwy jest Kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i dlatego w tej części wniosek skarżącego został przesłany do tego organu zgodnie z właściwością. Z tych przyczyn wywody skargi w tej części są bezprzedmiotowe.

Z tych wszystkich względów, Wojewódzki Sąd Administracyjny na podstawie art. 151 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 153, poz. 1270), oddalił skargę.